

## Vårtinget Torsken 1735.

### Sak mot Effi Larsdatter, Ballesvik.

**A**nno 1735 d. 24 Marti, skulde efter forgaaende berammelse, have været holdet Almindelig Vaar Ting paa Torsken, med Dito Torskens, Gryllfiords, Bergs og Mæfiords Tinglauvs Almue. Men som det meget harde indfaldne Veir, hindrede at vi iche til dend berammede tid kunde framkomme. Saa blev i dag d. 29de Marti samme Vaar Ting holdet her paa Torsken med dito Tinglauvs Almue, hvor da Retten Presideredis af Kongl. Maj.ts Foged Sr. Andreas Tønder og administret af mig deris Kongl. Mayts. allenaadigste Tiener og Sorenskriver Jørgen Kiergaard, tilligemed efterskrevne Laug Rettis mænd Iver Jørgensen, Gryllefjord, Peder Andersen, ibm., Peder Jørgensen, Ørgen, Villum Erichsen, Findnes, Joen Pedersen, Kierringvigen, og Alf Iversen, Grundfarnes, for Knud Christensen, Ørgen; Retten blev da Sat og var een hver Lyst Tingfred.

Bundelensmand Niels Pedersen hafde til dette Ting Ladet indstefne et qvinde Menniske ved Nafn Effi Larsdatter, Balsvigen, for hendis Løsagtige Barne Aufling derfor dom til Strav Bøder at Lide, saa og for Retten at udsiige hvoe hendis Barne Fader er, saa var og indstefnt Joen Rasmusen, Torsken, og Hans Olsen, een ung dreng fra Ballesvigen, hvilke begge hun skal have beskyldet for at have haft sit u-Kydske Samqvem med hende, til samme hendis beskyldning for Retten at andhøre og der efter dom at Liide.

De indstefnte møtte alle. Og framstod da først qvinde Folchet Effi Larsdatter som sagde: "At hun iche veed af andre Barne Fader til sit Barn end Joen Rasmusen, Torsken, har ei heller haft med anden Mands persohn at bestille end ham. Joen Rasmusen, Torsken, hertil svarede at han aldrig med hende har haft nogen Legemlig Samqvem eller Omgjengelse i mindste maader, er saa død og fri for hendis Beskyldning som det Barn i Moers Liv. Derpaa blev da qvind Folchet tilspurt saavel om tiden som stedet hvor han med hende har haft sit samqvem, hvortil hun svarede: "At nest forige Aar 1733 nylig før Juul, kom Joen Rasmusen, hans Søn og flere i hans følgeskab til Ballisvigen, hvor de blev liggende ungefehr 8te dage. Og hafde hand da ungefehr siger

hun 8te dager før Juul sin Legemlige omgiengelse med hende ude paa Marchen neml. paa Stuens Jile Tag, een gang, han Lovede hende sagde hun, da han hafde sit Samqvem med hende: at hand skulde blive hendis Alderdombs Trøst, hun siger og at hand intet hverken gav eller Lovede hende derfor, men hun gav han 2de Laxse.

Joen Rasmusen hertil svarede: at han nægte iche at hand 3de Uge før Juul kon til Ballisvigen hvor hand blev Liggende indtil 13de dage før Juul, da hand fich Veir at komme derfra igien, men at han imidlertid som hun beskylder hand, hafde noget Samqvem eller Legemelig Omgiegelse med hende enten paa det sted som hun siger eller andre steds, nægter hand aldellis. De 2de Laxse som hun siiger at have givet ham, nægter ham iche at have faaet, men det hun beskylder ham for at skal have Lovet hende at være hendis Alderdombs Trøst, nægter han gandske. Videre blev hun da tilspurt, naar hun gjorde barsel, hvorpaa hun svarede: at Løverdagen efter sidstl. Michaeli, gjorde hun barselsfærd om Morgenen. Enden blev hun tilspurt om dend indstefnte Hands Olsen med hende har haft sit Samqvem eller Legemelig Omgiegelse, efterdi hun ham baade for Præsten og andre Got Folch derfor beskyldet haver, saa naar og hvad tid hand sin u-Kyskhed med hende bedrevet haver, derpaa hun svarede: at Hans Olsen aldrig har i mindste maade med hende haft noget Samqvem eller Legemlig Omgiegelse, men det hun baade for Præsten og andre har sagt om, neml.: at hand skulde være hendis barns Fader, siiger hun at hun ham u-sandferdig paasagt haver, og at hun til dend bekiendelse om han skal være forleed af andre. Hans Olsen fremstod derpaa og sagde: at han noch om fornødiges giver vil ved Eed fralegge sig: at hand aldrig med hende nogen u-kyskhed i mindste maade bedrevet haver.

Joen Rasmusen blev og tilspurt om hand med Eed og Goe Samvittighed kand benægte denne hendis beskyldning mod ham, hvorpaa hand svarede: at hand det med uskad Samvittighed gladelig kand gjøre, hvorpaa da Eeden for dem begge først blev tydelig af Lovbogen Oplæst, og dernest hende tilholdt at siige sin Sandhed, hvorpaa hun da lenge stod og vinglede, sagde nu et nu et andet, nu at Hans var hendis barns Fader, nu at Joen Rasmusen var det, blev dog endelig omsidder veed Joen, og sagde at hand og ingen anden er hendis barns Fader.

Fogden sagde: at efterdi hun er saadant Menniske der Lidet vil formaaes til at udsiige Sandhed, saa begierede Fogden at Sagen maatte Opsettis til i Morgen, da hand imidlertid fornemmede at deris Siæle Sørger ærværdige Hr. Svend Peller andtager sig

dem til Nærmere examination. Derpaa blev da saaledis afsagt. Efter Fogdens forlangende og efterdi Mand iche, ved adskillige Gudelige formaninger, kand formaae hende til at udsige Sandhed, saa beror Sagen til i Morgen Klochen 9 slet. Imidlertid formodis at ærværdige Hr. Svend Peller som disse Folchs Siæle Sørger andtager sig dem til Nærmere forhør og tviles iche om at hand som en god hyrde, søger at føre disse hands Menigheds faar paa dend rette Vei saa at mand derved kunde udfinde dend Reene Sandhed i denne Sag, paa det at Ret og Retferdighed kan vorde handhevet og de skyldige afstraffet.

Dagen efter som var d. 30te Marti, blev Retten igien Sat med forbemeldte Lauv Rettismænd. Og blev da den i Gaar Opsatte Sag igjen foretaget. Parterne blev da for Retten frem kaldet, Saa blev og ærværdige Hr. Peller som for Retten var Nærværende, tilspurt, om hand af disse Folch har kundet faaet denne Sags Rette og Sande Oplysning efter Rettens for afferdigelse. Hvor da hand Svarede: at hand ingen andre Oplysning har kundet faaet af dem end hvis som i gaar forklart blev. Derpaa blev da bemte. Effi Larsdatter tilholdt og formanet af Retten, at udsige sin Sandferdige Forklaring om hvor der er hendis Rette barns Fader, hvorpaa hun svarede med vemodighed at hun vel tilforne har været saa daarlig at hun har beskyldt Joen Rasmusen at skulde være hendis barne Fader, men nu ved sin Siæls ængstelse og Opvognende Samvittighed er bragt til dend Rette Sandhed at siige, og bekiente hun da at dend indstefnte Hans Olsen er hendis Rette barns Fader og ingen anden, bad derhos at retten vilde være hendis for denne sin ungdoms daarlighed Naadig, saa bad hun og Joen Rasmusen at hand hende vilde tilgive og forlade dend beskyldning som hun ham tillagt haver. Hvilket hand og efter Got Folchis forbøn hende eftergav, ved formodning at denne hendis beskyldning iche maa komme han til Prejuditze i nogen maade.

Hans Olsen som for Retten var Nærværende og andhørte hendis bekiendelse saavel om tid som stæd, hvor hand sin u-Kydskhed med hende bedrevet havde, blev omsiider bevæget at tilstaae dend beskyldning som hun hannem tillagt haver, og bekiende frit ud at være hendis barns Fader, undskyldte sig derfor at han formeedelst andre unde Menniskers tilskyndelse er bleven fraraad at udsige dend rette Sandhed, bad altsaa om Naade og iche om Retten. Fogden paastod dom i Sagen til de skyldigis afstraffelse efter Loven. Thi blev da saaledes udi Sagen

### Dømt og afsagt

Altskiønt Effi Larsdatter i Gaar for Retten har været meget u-stadig i sin bekiendelse og nu beskyldt Joen Rasmusen, nu Hans Olsen; Nu fritaget dend ene, nu igjen dend andre af dem, Saa faar man dog i dag af hende faaet denne bekiendelse, at dend indstefnte Hans Olsen og ingen anden er fader til det hende Fødde barn, og igjen aldellis fritaget den forhen beskyldte Joen Rasmusen, med denne udsiigende at hun ham saaledis uden mindste Føye har beskyldt og paa Løyet. Dend indstefnte Hans Olsen har selv for Retten tilstaaet dend bekiendelse som hun om hannem gjort haver, thi bør fornefnte Hans Olsen efter Lovens 6te bogs 13de capt. 1 Art. for denne sin horeries Synd at bøde til deris Kongl. Majt. 24 Lod Sølv. Qvind Folchet Effi Larsdatter bør i Liigemaade efter aller høyst bemte. Articul at bøde 12 Lod Sølv. Alt at udredis og betalis inden 13ten dage efter denne dombs Lovlig Forkyndelse, saafremt de iche efter Forordningen vil vorde afstraffede enten med Fengsel eller Gabes Stochen. Hvad sig dend beskyldte Joen Rasmusen andbelanger, da som Effi Larsdatters bekiendelse om ham baade har været ustadig og af hende selv i dag for Retten tilstaaet at være Løynagtig, saa Frikiendis hand og for denne Sag og tiltale, der ei bør komme ham til Prejuditze i noegen maade.

**Senjen Sorenskriveri Justitsprotokoll No. 3.**

**Transkripsjon Kåre Rauø**